

Fra arkiverne:

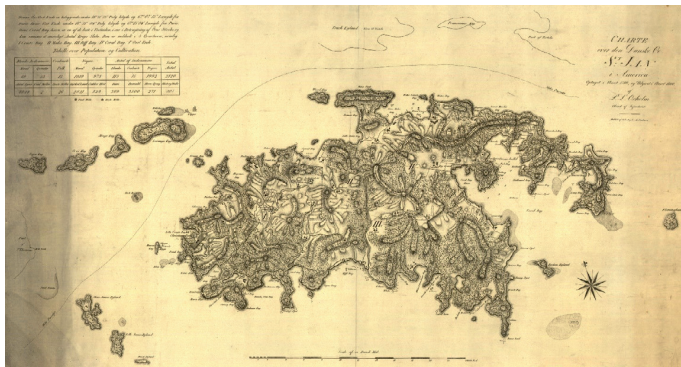
Smuds på officersstandens ære Den pinlige sag om løjtnant Stürup af De Vestindiske Tropper

Denne artikel handler om raceadskillelse, fordomme og standsære. Men den handler også om sociale hierarkier, selskabelighed, druk og vold. Scenen er den lille ø St. Jan i det daværende Dansk Vestindien, hvor en tilsyneladende banal konflikt kaster lys over, hvem der kunne og måtte omgås hinanden i 1700-tallet, og hvad der blev anset for god opførsel. Endelig fortæller den om usikre autoritetsforhold og om forholdet mellem de civile og de militære.

Om eftermiddagen den 10. august 1778 udspandt der sig en voldsom episode i den lille by Cruz Bay på St. Jan.¹ Kaptajn Petersen fra øens borgermilits var hjemme i sit hus, da han så den unge mand Johannes Severin Weyle komme flygtende ned ad gaden. Efter ham kom en særdeles ophidset sekondløjtnant Stürup løbende med blottet kårde. Petersen fik stoppet dem og beroliget Stürup. Han fik dem ind i sit hus, hvor det lykkedes ham at forlige dem, men hvorfor Stürup overhovedet jagede den unge Weyle, fremgik ikke. Det stod dog klart, at Stürup var beruset. Her kunne historien såmænd være slut, men tværtimod udviklede den sig.

Hovedpersonen i sagen var den knap 30-årige Johan Ernst Stürup, der var sekondløjtnant ved De Vestindiske Troppers 4. kompagni på St. Jan. Han havde således intet med borgermilitsen at gøre, men øen var så lille, at alle de 113 hvide mennesker kendte hinanden. Til sammenligning var der 1.992 sorte slaver på

1 Denne fremstilling af sagen er baseret på forhørene i Rigsarkivet, St. Thomas militære jurisdiktion, 16.1.2 Justitsprotokoller fra St. Thomas og St. Jan 1776-1792, s. 94-123, samt på følgende indkomne skrivelser og kongelige resolutioner: Generaltoldkammer – Ældre del, Vestindisk-Guineisk Renteskriverkontor (herefter GTK), journalsag nr. 831 af 15.9.1778. GTK journalsag nr. 516 og 532 af 20.5.1779. GTK resolution nr. 36 af 29.11.1779. Endelig findes der en udateret kladde om sagen, som bl.a. indeholder Petersens fem ekstra klagepunkter og ekstrakter af forhørene, i Rigsarkivet, GTK, 536 Efterretninger vedk. den vestindiske embedsetat, div. personalia.

Kort over St. Jan.
Den lille by ved Cruz Bay lå på øens vestlige side. Øverst til højre mod nordøst ses noget af kystlinjen på den britiske ø Tortola, hvortil Stürup flygtede. Tegnet af Peter Lotharius Oxholm 1780, trykt 1800. Rigsarkivet, Rentekammeret 337:19.

øen.² Gruppen af hvide indbyggere kom fra en lang række forskellige nationer, og af egentlige danske var der kun ganske få.

Stürup blev født i Tingsted på Falster i 1748 som ældste søn af en præst.³ Som 11-årig blev han i 1759 indskrevet ved Søkadetakademiet i København for at blive uddannet til søofficer, men hvornår der blev plads til ham, er uklart. Intet tyder på, at den unge Stürup var en vild krabat, som skulle tøjles af den militære skoles faste rammer. I fortegnelsen over søkadetterne for 1768 stod der således, at Stürup samlet set havde god forståelse og god konduite, dvs. opførsel.⁴ Der blev også givet en vurdering af hans forhold inden for de enkelte fag: Inden for trigonometrien havde han et godt hoved, ”naar han bruger det”. I søartilleri havde han godt begreb. I tegning var han flittig og blev stadigt bedre. I geografi og historie udviste han også stor fremgang. I det eneste fremmedsprog, som kadetterne modtog undervisning i, fransk, hed det sig, at han talte det, men kunne være mere flittig. Endelig får vi at vide, at han fægtede temmelig vel og dansede meget godt. Begge disse evner fik han siden mulighed for at udfolde i Vestindien. Stürup var med på togt med fregatterne *Hvide Ørn* i 1767 og *Trankebar* i 1768, hvor han ligeledes viste gode takter, selvom han indledningsvis var lidt søsyg. Trods de gode vidnesbyrd opgav Stürup sin uddannelse, og i fortegnelsen over søkadetterne for det følgende år, 1769, figurerer han således ikke mere. Hvad han herefter lavede, er uklart, men i marts 1773 ansøgte han om ansættelse som løjtnant ved De Vestindiske Tropper. I sin ansøgning nævnte han kort, at han

2 Desuden var der 15 kulørte, hvilket må opfattes som frifarvede. Oplysningerne om befolkningstallet stammer fra Rigsarkivet, Rentekammeret, Danske Kammer, Kort og tegninger, 337:19 Kort over St. Jan optaget 1780, udgivet 1800, tegnet af Peter Lotharius Oxholm.

3 Hans fader var Jørgen Henning Stürup (1717-1796), og hans moder Anna Margrethe Hjort (1715-1759). Allerede året efter hans moders død giftede faderen sig igen med en yngre kvinde, og så var der muligvis ikke længere plads til den store dreng.

4 Rigsarkivet, Forsvarsakademiet, Søkadetakademiet, 50 Ruller over søkadetkorpset 1768. Stürup findes heri som kadet nr. 20. Rullerne er ikke bevaret fra perioden 1751-1767, og vi kan derfor ikke følge Stürup i de foregående år. Stürup optræder ikke i rullerne fra 1769-1773.

tidligere havde været søkadet, men at han ikke tålte søen.⁵ Hans forklaring er for så vidt meget plausibel, selvom der er et større hul i hans CV.

To måneder senere godkendte kongen hans ansøgning, men han blev kun ansat som løjtnant reformé på sergentløn.⁶ Dette indebar, at han kun fik løn som underofficer, indtil en rigtig stilling blev ledig. I september samme år fik han udbetalt rejsepenge og må være afrejst kort derefter. Stürup behøvede ikke vente længe, førend kongen i december 1774 udnævnte ham til virkelig sekondløjtnant ved kompagniet på St. Jan, men Stürup fik dog ikke nogen lang karriere.⁷

Siden staten overtog de Dansk Vestindiske Øer i 1755, bestod den militære garnison af De Vestindiske Tropper, som ikke havde nogen tilknytning til hæren. De var et selvstændigt korps, som hørte direkte under Generaltoldkammeret. Ud over disse rigtige soldater fandtes der på hver ø en borgermilitis, som bestod af alle våbenføre hvide mænd. Borgermilitisen kan nærmest sammenlignes med vor tids Hjemmeværnet, og de mødtes kun indimellem til træning, mens de rigtige soldater var til stadig tjeneste. Officererne af De Vestindiske Tropper plejede normalt social kontakt med borgerne, men Stürup var en undtagelse. Kompagniet på St. Jan var det mindste af de fire kompagnier ved De Vestindiske Tropper, og ifølge planen bestod det af 40 mand og tre officerer. På grund af den høje dødelighed i det tropiske klima var kompagnierne dog aldrig fuldtallige.

Efter denne lille baggrundshistorie skal vi tilbage til den 10. august 1778, hvor Stürup forlod Petersens hus efter at være blevet forliget med den unge Weyle. Da han var gået, satte Petersen og Weyle sig uden for hoveddøren i skyggen. Snart stødte andre venner til, som Petersen bød et glas vin, og der blev båret borde og stole udenfor. Stürup vendte snart tilbage uden at være inviteret, men han blev alligevel bænket sammen med de andre. Efter at han havde drukket et par glas vin, blev han igen meget fornærmet. Præcis hvad der udløste hans raseri, fremgik ikke, men han hamrede sit glas i bordet, så det gik i stykker. Han skar sig på glasskårene, og den stærkt blødende hånd tørrede han foragteligt af på de andres klæder. Situationen var selvsagt meget ubehagelig, og Petersen og de øvrige gæster trak indenfor i hans hus. Stürup forsøgte med magt at tiltvinge sig adgang, men blev afvist. Petersen sagde, at han ikke var velkommen, når han opførte sig sådan, hvorefter døren blev lukket.

Optrinnet havde fået en del nysgerrige, både sorte og hvide, til at stimle sammen på gaden, og Stürup vendte nu sin vrede mod dem. Han trak sin kårde og slog flere med den, herunder ramte han en ung mand ved navn Johan Beverhout. Indenfor hos Petersen sad den unge mands far, Pieter Beverhout, der var premierløjtnant ved borgermilitisen, og han sprang ud for at redde sin søn, men

5 Stürups ansøgning ved GTK journalsag nr. 86 af 8.3.1773.

6 Udnævnelsen skete ved GTK resolution nr. 11 fra maj 1773.

7 GTK resolution nr. 59 af 27.12.1774.

fik selv et hug på kinden, så blodet flød. Nogle af kompagniets soldater var også dukket op, og Stürup opfordrede dem til at tage hans parti. Efterfølgende var der en del diskussion om, hvorvidt disse soldater havde haft blottede sabler, men de fleste vidner afviste det. Nu blev situationen lidt for voldsom for Petersen, og han sendte derfor bud efter den militære vagt og forlangte, at de arresterede Stürup. Den vagthavende underofficer Gantzen svarede dog, at han ikke turde anholde sin egen foresatte. Det militære hierarki var således meget stift, og ifølge reglerne om lydighed i tjenesten kunne han ikke anvende magt mod en officer uden at risikere sit eget liv. Kompagnichefen, kaptajn Jean Dumas des Crozes, som var øverste militære myndighed på øen, var under afskedigelse og bortrejst. I hans sted var premierløjtnant Balthasar Johan Kaas fungerende kompagnichef, men ham kunne de ikke få fat på, da han var andetsteds på øen.⁸ Dette gav den berusede Stürup mere courage, og han overfaldt rasende alle og enhver med råb og hug. Petersen greb da til den eneste mulighed, han havde, og lod skyde alarm. Selvom han var officer af borgermilitsen, havde han ingen direkte myndighed over de rigtige militære, men hvis der blev skudt alarm, indtrådte nødretstilstand, hvilket gjorde Petersen til øverstkommanderende i kompagnichefens fravær. Han beordrede vagten at arrestere Stürup, hvilket også skete, selvom underofficeren ville have, at Petersen påtog sig hele ansvaret for de ubehageligheder, som eventuelt måtte følge. Stürup blev med magt ført til sit eget kvarter, hvor der blev placeret en skildvagt uden for hans dør. Hans kammer blev desuden gennemført, og alle våben og skarpe genstande blev fjernet.

Senere samme aften sendte Petersen en formel klage over Stürups opførsel til kommandanten på St. Thomas, oberst Thomas de Malleville, og denne beor-

Thomas de Malleville (1739-1798). Malleville var oprindelig officer ved Falsterske Regiment, hvor han i 1760 blev udnævnt til kaptajn. På portrættet bærer han regimentets officersuniform. I 1772 var han en af de officerer, som var med til at arrestere Johann Struensee. Derefter blev han i 1773 ansat som kommandant på St. Thomas. I 1795 avancerede han til generalguvernør over de Dansk Vestindiske Øer; en stilling, han bestred indtil sin død i 1798. Olie på lærred af Andreas P. Brünniche, 1762. Foto: Roberto Fortuna. Nationalmuseet.

8 Kaas blev karakteriseret kaptajn i 1777 og overtog samtidig posten som kompagnichef på St. Jan. GTK resolution nr. 12 af 4.6.1777.

drede dagen efter, at sagen skulle undersøges ved et krigsforhør på St. Jan den 14. august. Imens sad Stürup i sin husarrest, og her solgte han sin lille hest, sine møbler og en del af sine klæder til værtshusholderen Dietrichs. Han forklarede det med, at han ville afvikle sin gæld på St. Jan, da han jo nok skulle overføres til arresten på St. Thomas. Stürup havde dog ikke i sinde at afvente hverken krigsforhøret eller overførslen til St. Thomas. Ved midnatstid mellem den 12. og 13. august overtog musketer Salvador, der var portugiser af oprindelse, posten som skildvagt uden for Stürups kammer. Under forhøret forklarede han på ubehjælpssomt fransk, at han efter en times tid kiggede ind gennem nøglehullet i døren, og da det var måneklar nat, så han, at bagvinduet i kammeret stod åbent. Han gik ind for at lukke det, men måtte konstatere, at Stürup var borte. Han meldte det straks til den vagthavende underofficer, som på sin side vækkede den sovende premierløjtnant Kaas, der nu var fungerende kompagnichef. Man udsendte en patrulje for at indfange den bortløbne Stürup, men da patruljen vendte tilbage den følgende aften, havde de ikke fundet det mindste spor af ham. Rygterne ville senere vide, at han var flygtet til den britiske nabø Tortola, der lå knap 2 km nordøst for St. Jan.

Den næste dag ved krigsforhøret bad Petersen om at fremlægge vidner, som kunne bekræfte rigtigheden af hans klage, men krigsrettens medlemmer udskød sagen, da de først ville afvente oberst Mallevilles instrukser. Skulle man fortsætte med processen nu, hvor den tiltalte ikke var til stede og kunne forsvare sig mod anklagerne?

Malleville gav grønt lys til at fortsætte, og den 2. september nedsattes derfor et nyt krigsforhør. Her fremlagde Petersen ikke bare sin klage over Stürups voldelige adfærd den 10. august, men desuden fem beskyldninger, som skulle bevise Stürups slette opførsel i tiden indtil da: 1) At Stürup den 1. januar 1777 med magt havde frataget vagten deres geværer for at skyde nytåret ind i et selskab. 2) At han havde spillet kort med sine underofficerer og soldater og endda tvunget dem til at slå med de bare næver. 3) At han for sin grove opførsel adskillige gange havde fået ørefigener og modtaget skældsord, som var uanstændige for en kongelig officer. 4) At han havde opsøgt slaverne i deres huse på plantagerne, hvor han havde danset og drukket med dem. Det blev tilføjet, at dette blev anset for at være uanstændigt for selv det mest simple hvide menneske, og så meget desto mere for en officer. 5) At han to gange havde overfaldet fru Magens med trusler og skældsord på en måde, som var aldeles uanstændig for en mand. Petersens mange kritikpunkter lignede nærmest et karaktermord.

Herefter afholdtes forhør af de to underofficerer Gantzen og Antoine, fem menige soldater, garnisonskirurgen samt syv borgere, heriblandt værtshusholderen Valentin Dietrichs. De bekræftede grundlæggende Petersens klage, selvom alle ikke havde overværet hele forløbet. Flere bemærkede, at Stürup havde været meget beruset, og at han hele eftermiddagen optrådte i skjorte. At han ikke bar sin reglementerede uniformskjole, blev tydeligvis lagt ham til last. Dietrichs kunne tilføje, at Stürup havde købt otte potter brændevin (en pot = 0,966 liter), som han

uddelte til sine soldater. Denne detalje fremgik ikke af Petersens beretning, men blev bekræftet af soldaterne og af underofficer Gantzens vidneudsagn. Gantzen, der selv kom fra Reval (nuværende Tallinn) i Baltikum, forklarede, at Stürup opsøgte sine soldater med blodig hånd og bad dem holde sig klar til at assistere ham. Det er uklart, om denne episode fandt sted umiddelbart efter, at han havde knust glasset hos Petersen, eller om det først var efter, at han havde såret Beverhout i kinden. Det var dog tydeligt, at Stürup forsøgte at sikre sig sine soldaters opbakning mod borgerne.

Hvad angik det første ekstra klagepunkt, kunne flere vidner bekræfte episoden fra forrige nytårsaften, hvor Stürup havde fravristet nogle af skildvagterne deres geværer. Han havde sågar pryglet sergenten, da denne ikke ville udlevere krudt til geværene. Værten for nytårsselskabet var i øvrigt borgerløjtnant Pieter Beverhout, som Stürup havde såret i ansigtet under sit amokløb.

Når det gjaldt det andet og tredje klagepunkt, kunne flere vidner også bekræfte, at Stürup ved flere lejligheder havde drukket og spillet kort med soldaterne, ligesom han mindst en gang også havde været oppe at slås med dem, hvorefter de drak venskab. Mindst tre af vidnerne fortalte, at de selv havde givet Stürup ørefigener ved forskellige lejligheder, hvor han havde været fuld og grov.

Adskillige af vidnerne kunne ligeledes bekræfte det fjerde klagepunkt, som omhandlede, at Stürup havde opsøgt de sortes selskab, såvel frie som slaver. Værtshusholderen Dietrichs sagde under forhøret, at Stürup altid havde "... gjort sig familiale med Neegerne". Han havde flere gange holdt selskab for dem i sit eget kammer, hvor de havde drukket og danset. Den unge Weyle kendte intet til fire af klagepunkterne, men at Stürup holdt druggilder med de sorte, vidste han udmærket og tilføjede: "... engang sagde en af Pastor Knewels neegere til Stürup, han havde aldrig været drukken, hvortil Stürup svarede: Jeg har joe mange gange drukket dig fuld i Salvie Punsch i mit eget Kammer om Aftenen, saaledes at du har siddet paa Trappen inden i Kammeret og kaldet paa blaae Duerne". Et par af de soldater, som blev afhørt, indrømmede også at have deltaget i nogle af disse sammenkomster. Underofficer Gantzen fortalte, at han havde "... seet Stürup dandse med Negerinder og at han har selv tillige spillet paa Violin ved disse leyligheder...". Det blev tilføjet, at man havde set sorte mænd med hat på i hans kammer. Når man fandt dette anstødeligt, skyldtes det, at sorte skulle tage hatten af, når de talte med en hvid mand og i særdeleshed med en officer. Stürup havde endog deltaget i fester med de sorte i deres egne huse på plantagerne. Planter Pieter Duclos blev afhørt, og han kunne bekræfte, at Stürup havde festet med hans slaver flere gange. Han forklarede, at hans familie herefter betragtede Stürup med ligegyldighed og undlod at invitere ham til bords. Han omtalte desuden et selskab, hvor de hvide damer og planterkoner ikke ville danse med Stürup, fordi han havde danset med de sorte piger.

Hvad angik det femte klagepunkt, så kunne flere vidner bekræfte, at Stürup to gange havde overfuset fru Magens på det groveste. Han skulle bl.a. have sagt til hende, at hun var et slet fruentimmer, og at en negerinde var bedre end hende.

Stürup havde dog ikke kun danset med de sorte piger. En halvt sort kvinde fødte således en datter, Marie Helene Stürup, o. 1777 på St. Thomas. Findes noget af forklaringen på Stürups uligevægtige opførsel monstro i dette forhold, eller var han fuldstændig ligeglad med, at han havde gjort en farvet pige gravid? At der var kommet et barn ud af hans bekendtskaber, kom ikke frem under sagen mod ham, og folkene på St. Jan kendte derfor næppe til forholdet.⁹

Da forhørene var afsluttet, blev de sendt til generalguvernør Peter Clausen, og han blev meget forundret over, at man slet ikke havde undersøgt Stürups flugt nærmere. Han forlangte derfor yderligere forhør, hvilke blev afholdt i oktober. De afhørte underofficerer og menige kunne, eller ville, dog ikke tilføje mere. Ingen af dem havde angiveligt haft mistanke om, at Stürup planlagde at flygte. Havde han måske bestukket dem til at vende det blinde øje til, eller dækkede de over deres gamle svirebroder?

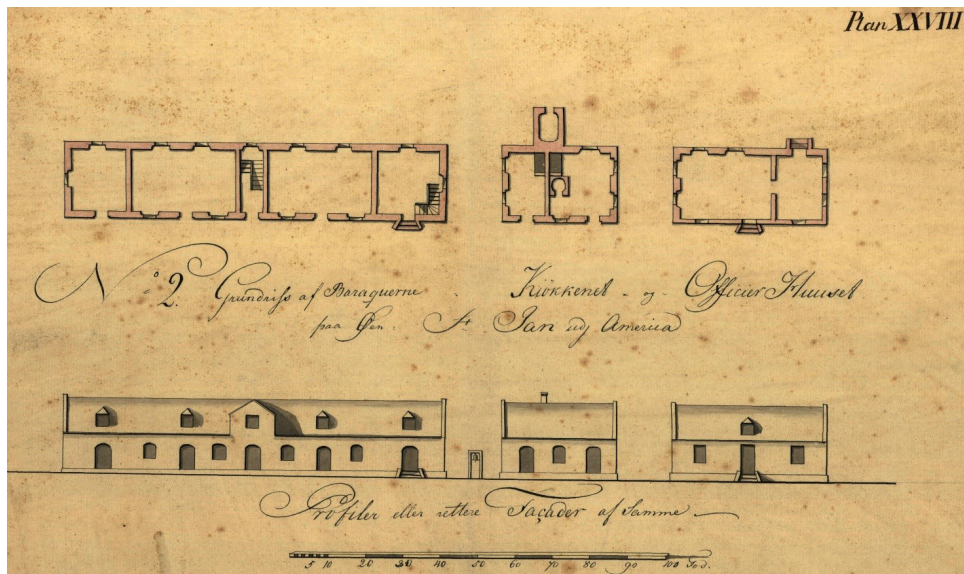
Senere i oktober mødte et af sagens vidner, proviantforvalter Lind, faktisk Stürup på St. Jan. Lind havde været en af de herrer, som gæstede kaptajn Petersen, og som Stürup havde oversmurt med sin blodige hånd. Men nu talte de sammen, og Lind spurgte Stürup, om han ikke var bange for at blive arresteret. Stürup havde da fremvist fire pistoler og sagt, at han ville nedlægge enhver, som lagde hånd på ham. Hvilket ærinde Stürup havde haft på St. Jan, kom ikke frem, men han vendte angiveligt tilbage til Tortola samme eftermiddag. Denne mærkelige episode blev tilsyneladende heller ikke undersøgt nærmere.¹⁰

Generalguvernør Clausen skrev i maj 1779 til København og beklagede sig over auditørens ringe indsats i sagen. Han havde ikke ordentlig tillid til ham, og han ville derfor have Stürups sag bedømt i København. Clausen meddelte, at Stürup ifølge rygterne var flygtet til Tortola med en kano eller jolle, og at han der havde ladet sig hverve som underkonstabel, dvs. menig artillerist. At en officer lod sig antage som menig, var skammeligt, da han derved degraderede hele officersstanden.

Stürup havde haft rig lejlighed til at komme og forsvare sig mod anklagerne, men han havde end ikke sendt et undskyldende brev. Generalguvernøren havde måttet indsætte en anden løjtnant i Stürups stilling, og han anbefalede, at Stürup blev afskediget, da han havde kastet skam over officersstanden med hele sin op-

9 Marie Helene Stürup blev konfirmeret den 14. april 1792 i den kulørte menighed på St. Thomas, og indtil da var hun slave tilhørende en fru prokurator Thillerup. Marie indledte siden et forhold til købmand og skibsreder Georg Heinrich Peneke, med hvem hun levede i et "naturligt ægteskab", hvilket indebar, at de ikke var kirkeligt viet. De fik i alt seks børn sammen, hvoraf den første fødtes i 1796. Marie døde i barselseng i januar 1811, da hun fødte nummer seks, en datter, der i øvrigt siden blev gift med generalguvernørens søn. Garde, H.F. "Generalguvernør Adrian Benoni Bentzon og hans vestindiske Efterkommere, *Personallistorisk Tidsskrift* 1962, 4. bind, s. 16.

10 Dette fremgår af GTK resolution nr. 36 af 29.11.1779, men ikke af brevene fra generalguvernøren.

Ved Cruz Bay på vestenden af St. Jan lå kaserneanlægget for øens lille garnison. Den største bygning var kaserne for mandskabet. I midten ses køkkenet og til højre officershuset. Den bortrejste tidligere kompagnichef havde bolig i byen, hvorfor officershuset må have været beboet af premierløjtnant Kaas. Det fremgår ikke af kilderne, om Stürup boede i et lejet kammer i byen. Det fremgår kun, at der var et bagvindue og en trappe i hans kammer. Han kan derfor meget vel have boet i gavlværelset længst til højre i mandskabets kasernebygning. Tegning af Peter Lotharius Oxholm, ca. 1780. Rigsarkivet, Rentekammeret 337:339.

førsel. Det fremgik desuden, at oberst Malleville længe havde været vidende om Stürups dårlige opførsel. Når han ikke var skredet ind rent tjenstligt, skyldtes det, ifølge ham selv, alene næstekærlighed. Sagen mod Stürup blev aldrig afgjort ved en krigsretsdøm, selvom han også havde gjort sig skyldig i desertion. At en officer havde opført sig som Stürup, var en pinlig sag, ikke bare for generalguvernøren og De Vestindiske Tropper, men også for kongen og hele officersstanden. Der var tilsyneladende et ønske om, at man fik lagt låg på sagen. Man prøvede således ikke at få Stürup udleveret fra Tortola til retsforfølgelse. Generalauditøren blev dog spurgt til råds i sagen, men ligesom generalguvernøren anbefalede han, at Stürup blot blev afskediget, hvilket kongen godkendte i november 1779.¹¹

Stürup havde tydeligvis levet et udsvævende liv og havde en voldsom natur, men var hans opførsel et resultat af, at han blev mobbet og provokeret af en flok selvtilfredse borgere? Var det derfor, at han i vidt omfang havde opsøgt soldaterne og de sortes selskab, selvom det blev anset som upassende? Eller var det modsatte tilfældet, at han med sin opførsel netop satte sig uden for det gode selskab? Vi ved det ikke med sikkerhed, for Stürup valgte ikke at svare på anklagerne mod

11 GTK resolution nr. 36 af 29.11.1779. Hans stilling blev besat af Hans Ditlev Cronenberg.

sig. Der findes i det hele taget ingen skrivelser til eller fra ham i Generaltoldkammerets arkiv, hvilket i sig selv er usædvanligt.

Ud fra et militært synspunkt var Stürups værste forseelse, at han var flygtet, hvilket blev betragtet som desertion. At han havde drukket, spillet kort og været i klammeri med de menige soldater, var dog også kritisabelt. Normalt havde officerer og menige intet med hinanden at gøre ud over det rent tjenstlige. Standsforskellene var simpelthen for store til, at de kunne pleje social omgang. En officer som Stürup forventedes derimod at søge sit selskab blandt de hvide borgere. Dette gjorde han også, men som følge af sin opfarende natur kom han ofte i konflikt med dem. Han havde gentagne gange været grov i sin mund – ikke bare over for fru Magens, men også over for adskillige af de mandlige borgere, hvoraf flere havde givet ham en ørefigen. Stürup havde tydeligvis svært ved at opføre sig sømmeligt, når han blev beruset. Det var ikke, fordi hans drikkeri som sådan var usædvanligt. Næsten alle samtidige beretninger vidner om et betydeligt indtag af alkoholiske drikke blandt de hvide i Vestindien. Ikke bare blandt de militære, men også de civile. Forskellen var, at han blev ubehagelig, når han var fuld.

Det var tydeligt, at Petersen tvivlede på, at hans klage over Stürups voldelige opførsel var nok til at få ham dømt ved krigsretten. Stürups angreb med blottet kårde på flere civile var som sådan alvorligt nok, men Petersen følte åbenbart, at han var nødt til at fremføre de øvrige fem beskyldninger. Ingen af disse gjaldt kriminel adfærd fra Stürups side, men beskyldningerne havde til hensigt at fremstille ham som en skidt karakter – en negativ profilering kunne man kalde Petersens beskyldninger i dag. Formentlig har Petersen tvivlet på, at den militære krigsret ville behandle sagen med tilstrækkelig alvor, og at den i stedet ville bagatellisere sagen og beskytte deres egen mand.

Stürup brød med flere af øens og tidens sociale kodekser. Men om hans stigende marginalisering i forhold til de hvide borgere, som ellers burde være hans faste omgangskreds, alene skyldtes hans egen adfærd, kan som nævnt ikke afgøres. Stürup var ikke så fordomsfuld som de hvide borgere med hensyn til, hvem han omgikkes. Han opsøgte jævnligt både de menige soldater og de sortes selskab, og blandt de sidstnævnte var der ikke kun tale om unge, kønne piger. Denne adfærd var med til, at han blev udstødt fra det gode selskab.

Hvordan det siden gik Stürup, vides ikke med sikkerhed, men ifølge familietraditionen endte han i Ostindiefarten og døde i Trankebar omkring 1790.¹²

12 Hauch-Fausbøll, Th, Familien Stürup, *Personallistoriske Samlinger. Genealogisk Tidsskrift*. Første Bind, 1906, s. 320-322. Her står hans dødsår ganske vist opgjort som ca. 1775, hvilket dog ikke er korrekt. Ifølge forskellige slægtshistoriske hjemmesider angives hans dødsår at være 1790, ligesom hans dødsted angives som Tarangambadi i Trankebar i Ostindien.

Kilder og litteratur

Kilder:

Rigsarkivet:

Forsvarsakademiet, Søkadetakademiet

Generaltoldkammer – Ældre del, Vestindisk-Guineisk Renteskriverkontor (GTK)

Rentekammeret, Danske Kammer, Kort og tegninger

St. Thomas militære jurisdiktion, 16.1.2 Justitsprotokoller fra St. Thomas og St. Jan 1776-1792

Litteratur:

Garde, H.F, ”Generalguvernør Adrian Benoni Bentzon og hans vestindiske Efterkommere, *Personalthistorisk Tidsskrift* 1962, 4. bind.

Hauch-Fausbøll, Th, Familien Stürup, *Personalthistoriske Samlinger. Genealogisk Tidsskrift*. Første Bind, 1906.

Summary

In 1778 a somewhat special drama took place on the island of St. John in the Caribbean. St. John was part of the Danish colony, Danish West Indies, which in 1917 was sold to the USA and was renamed US Virgin Islands. The drama involved the Danish Second Lieutenant Johan Ernst Stürup who had several confrontations with the white citizens and sought the company of Afro-Caribbeans, both free and enslaved. In a state of drunkenness he attacked some white citizens in 1778 and was arrested. Eventually he managed to escape his incarceration and fled to the nearby British island of Tortola. His desertion was not only an embarrassment to the Danish West Indian Troops, but also to the honour code of the officer's corps. His story tells about segregation, prejudices, civil-military relations, drinking and violence in the 18th century Caribbean colonies.